

2017-04-12

Arbetsmarknads- och  
vuxenutbildningsnämnden

## Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens behov och prioriteringar 2018

### Sammanfattning

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden prioriterar fler utbildningsplatser på yrkesutbildningar, samt på sfi och svenska som andra språk. Vidare prioriteras arbetet med att säkerställa ett effektivt utbud av arbetsmarknadsinsatser, ett processororienterat arbetssätt med brukaren som medskapare, samt att attrahera och behålla personal. En del av lösningen på utmaningar som finns är en fortsatt utveckling utifrån jämlikhets- barnrätts- och jämställdhetsperspektiv.

Prioriteringarna har gjorts utifrån de behov som har identifierats för nämndens brukare och elever, nämndens nuläge, samt utifrån den omvärldsanalys som har gjorts.

### Behov

Behov som har identifierats för Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämndens brukare och elever är fler utbildningsplatser, främst yrkesutbildningar, platser på svenska som andra språk och grundläggande kurser samt att brukarens framsteg mot egen försörjning synliggörs, att som brukare själv få medverka i arbetet, att insatserna utgår från individen och vad denne kan och vill och klarar av samt tillgång till e-tjänster.

Nämndens ser också att det finns behov av fler arbetsledare, lärare i svenska som andra språk, funktionsenliga lokaler, samt att vara en attraktiv arbetsgivare.

Befolkningsökningen i Eskilstuna innebär att nämnden även framöver kommer att ha ett stort antal kvinnor och män som har behov av att läsa på sfi och svenska som andraspråk. En stor andel av befolkningsökningen, drygt 20 procent, har också visat sig ha behov av ekonomiskt bistånd i kortare eller längre perioder. Behovet av arbetstillfällen som möjliggör att kvinnor och män har egen försörjning är med andra ord stort.

Det behöver säkras att insatserna utgår från kvinnors och mäns behov och att ett aktivt arbete med metoder för att främja icketraditionella yrkesval fortskrider. Vidare finns ett fortsatt behov av att ett fortsatt utvecklingsarbete med att säkra

barnrättsperspektivet i myndighetsutövningen av ekonomiskt bistånd då barnkonventionen blir lag 2018.

## **Prioriteringar 2018 – Fler utbildningsplatser och Fler i jobb**

Nämndens prioriteringar 2018 är att ge Eskilstunabor goda förutsättningar att nå egen försörjning genom fler utbildningsplatser till yrkesutbildningar, sfi och svenska som andra språk, grundläggande utbildningar samt fler i jobb. Nämndens prioriteringar inom respektive verksamhetsprocess bidrar till detta. För att lyckas krävs samverkan såväl mellan kommunens olika verksamhetsprocesser, som mellan kommunen och arbetsförmedlingen och kommunen och andra myndigheter och aktörer. I nämndens verksamhetsplan 2018 kommer prioriteringarna att konkretiseras i åtaganden.

### **Tillgodose behovet av utbildning**

Nämndens verksamheter ska under 2018 medverka till att kvinnor och män får utbildning och större förutsättningar att kunna etablera sig på arbetsmarknaden. För att nå dit krävs satsningar både på volym och på kvalitet inom sfi och övrig teoretisk vuxenutbildning. Det krävs tekniska förutsättningar för elever och personal på sfi och komvux att kunna utnyttja IT-verktyg och andra digitala hjälpmedel i utbildningen. Ibland krävs det också särskilt stöd utifrån elevernas behov vid exempelvis dyslexi eller låg utbildningsbakgrund. Behovet av särskilt stöd växer kraftigt dels utifrån att det är fler elever igång i olika utbildningar dels utifrån att en allt större andel av eleverna har ringa eller helt saknar studiebakgrund.

För att kunna tillhandahålla bra utbildningsinsatser krävs att utbudet av kurser matchar mot behovet av arbetskraft. Nämnden prioriterar att utveckla arbetet med att matcha sökanden till rätt utbildning efter individuellt behov och kompetens. Det innebär bland annat arbete med ett tillämpligt antagningssystem, med en förbättrad och mer aktiv studie- och yrkesvägledning och med att hitta kombinationer av utbildningar och utbildningar kombinerat med andra insatser som gör att individens förutsättningar tas tillvara på bästa möjliga sätt. En förstudie är genomförd för ett sammanhållet vägledningscentrum i samarbete med arbetsförmedlingen och andra aktörer. Det inriktningsbeslut som nämnden tagit om uppstartad verksamhet hösten 2017 innebär att finansiering av detta måste beaktas i kommande årsplan.

Inför 2018 förväntar nämnden ett ännu större behov av utbildningsplatser till sfi och svenska som andra språk, och grundläggande kurser då allt fler fortsätter att studera efter avslutade studier på sfi. Ökningen ställer krav på ytterligare fler utbildningsplatser om inte en kösituation ska uppstå. Därför prioriteras en utökning av antalet platser på sfi och på svenska som andra språk samt på grundläggande kurser.

Antalet utbildningsplatser, både internt och i extern regi, är dock beroende av vilka resurser som tilldelas vuxenutbildning. Då sfi och grundläggande vuxenutbildning samt vissa gymnasiala kurser är lagstadgade verksamheter måste nämnden prioritera dessa utbildningsplatser utifrån behov. Möjliga konsekvenser för 2018 kan därmed vara ett minskat antal utbildningsplatser inom de icke

lagstiftningstvingade teoretiska gymnasiala utbildningarna, vilket både kan skapa en kösituation men också begränsa och försvåra människorna i Eskilstunas möjligheter att uppnå högre utbildning.

Nämndens prioriteringar inom den övergripande verksamhetsprocessen bidrar till att nå de strategiska målen *Höjd utbildningsnivå* och *Fler jobb*.

### **Främja näringsliv och arbete**

Nämndens verksamheter ska under 2018 medverka till att fler kvinnor och män genom arbete kan försörja sig själva. På så sätt förbättras familjers ekonomiska situation och även barnens förutsättningar. För att nå dit krävs satsningar både på arbetsmarknadsinsatser och på yrkesutbildningar. Det förutsätter samarbete med andra nämnder och bolag inom kommunkoncernen, med arbetsförmedlingen och med näringslivet och andra myndigheter, både lokalt och regionalt.

Långsiktiga effekter av insatser borde vara minskat utanförskap och bättre förutsättningar för barn och unga att växa upp i, samt minskade kostnader för försörjningsstöd, förutsatt att inflödet av nya hushåll eller proportionen av hushåll i behov av långvarigt ekonomiskt bistånd inte ökar. Därför prioriteras ett processorienterat arbetssätt med brukaren som medskapare. Det skulle i framtiden kunna ge brukare bättre förutsättningar att nå egen försörjning i en effektiv organisation.

Vikten av att det finns fler tillgängliga anställningar för brukare som står en bit från arbetsmarknaden är stor, men också att det finns ett utbud av arbetsmarknadsinsatser och arbetsmarknadsförberedande insatser för de som inte initialt klarar av att ha en anställning och nämnden prioriterar vidare satsning på traineejobb, men också på att hitta andra former av ”enklare tjänster” som innebär att fler ur dessa grupper snabbare kan komma till egen försörjning. Nämnden prioriterar även att utveckla utbudet av arbetsmarknadsinsatser och arbetsmarknadsförberedande insatser så de i möjligaste mån med hög effektivitet, utifrån individens egna förutsättningar kan hjälpa dessa vidare mot egen försörjning. Exempel på den typ av insats som arbetar på detta sett med mycket goda resultat är IMA-projektet och Nuevo. Viktiga åtgärder är behovsstyrda yrkesutbildningar, både i form av gymnasiala yrkesutbildningar och i form av yrkeshögskoleutbildningar (YH-utbildningar). Till detta krävs analys av arbetsmarknadens behov av arbetskraft och ett nära samarbete med näringslivet och arbetsförmedlingen.

Projekt Fristadshus som upphör till årsskiftet har varit ett lyckat samarbete mellan nämnden, socialnämnden, kultur& fritidsnämnden och barn& utbildningsnämnden och nämnden prioriterar att hitta formerna för att integrera Fristadshus som en del av den ordinarie verksamheten. Ett gemensamt åtagande för alla de nämnda nämnderna kommer att skapas till verksamhetsplanen 2018.

Att attrahera och behålla personal är ytterst viktigt för att kunna tillhandahålla den kompetens och erfarenhet som krävs för ett professionellt arbete i mötet med nämndens brukare. Därför prioriteras arbetet med kompetensförsörjning.

Nämndens prioriteringar inom den övergripande verksamhetsprocessen bidrar till att nå de strategiska målen *Fler jobb*, *Attraktiv stad* och *Social hållbarhet*.

### **Perspektiv processkvalitet**

Under 2018 prioriterar nämnden fortsatt arbete med processtyrning med tydliga processroller och kvalitetssäkrade mål. Nämnden ska också ta vara på brukares och medarbetares medskapande, innovationskraft och idéer för att utveckla verksamheten utifrån brukares och elevers behov. Att ha ett tillämpligt kvalitetsledningssystem, styrkort, effektutvärdera och följa upp verksamheter, samt att redovisa resultat prioriteras. Vidare kommer arbetet med mångfalds- och jämställdhet fortsätta utvecklas där det under perioden 2017-2019 kommer finnas en ny plan som kommer styra såväl det inåtriktade som det utåtriktade arbetet.

### **Perspektiv medarbetare**

Nämndens arbete styrs i stora delar av lagstiftning och en rättssäker myndighetsutövning måste hållas. Ett gott bemötande måste också kunna upprätthållas. Förutsättningar för medarbetare och chefer att driva ett kvalitativt arbete från handläggning till beslut måste därför finnas, både i form av resurser i förhållande till ärendemängd och komplikationsgrad, men också i form av kompetensutveckling, kvalitetssäkring och hälsofrämjande arbete.

Nämnden prioriterar arbetet med säkra kompetensförsörjningen inom nämndens myndighetsutövande verksamheter. Fortsätter gör också arbetet med arbetsmiljö och hälsa med syftet att minska sjukfrånvaron, och på att säkra förutsättningarna för chefs- och ledarskap.

### **Perspektiv ekonomi**

#### ***Förutsättningar***

Inom Kommunen förutspås fortsatt hög tillväxt, dock med en svagare utveckling av skatteunderlaget. Detta gör att sparkraven och effektiviseringskraven är höga på nämnden inför kommande år. För 2018 finns effektiviseringskrav om minst 1,5% vilket utgör ca 3,3 miljoner kronor. Dessutom finns ytterligare sparkrav inom kommunen som inte är specificerade men där samtliga nämnder tillsammans skall spara in ytterligare 50 miljoner kronor. Nämnden ombeds göra aktiva nedprioriteringar och ta fram en lista på vad man kan sluta göra. Nya satsningar skall göras inom befintlig ram. Vid nya investeringar skall lägsta driftkostnad samt flexibilitet, d v s möjligheten att komma ur vissa avtal, vara avgörande.

#### ***Tillgodose behovet av utbildningar***

##### ***SFI, gymnasie- och grundläggande utbildningar***

Under 2017 har behovet av utbildningar inom SFI samt grundläggande svenska som andraspråk fortsatt att öka. Antal elever på SFI är idag ca 1400 i månaden jämfört med en beräknad nivå om drygt 1200. Båda verksamheterna är lagstadgade medan SFI-verksamheten bedrivs med statliga medel och grundläggande bedrivs med rammedel. Den nya skollagen föreskriver numera också att elever som gått yrkesförberedande gymnasium har rätt att komplettera ämnen så att de uppnår en högskoleförberedande gymnasieexamen. Detta gör att behovet av distanskurser är fortsatt lika stort och en eventuell omprioritering av resurser från gymnasienivå till grundläggande försvåras.

### *Yrkesutbildningar och Yrkeshögskoleutbildningar*

Behovet av yrkesutbildningar kommer att fortsätta under hela 2018 och framåt och anses av nämnden vara en nyckelfaktor till att uppnå målet med lägre arbetslöshet i kommunen. Under 2017 har yrkesutbildningar delvis finansierats via extra engångs-anslag som en del i projektet *Fler jobb*. Genom marknadsanpassade yrkesutbildningar kan fler Eskilstunabor snabbare nå sin egen försörjning. Regeringen har tidigare flaggat för att satsningarna på Yrkesvux kommer att minska eller avslutas, vilket vi ännu inte har sett. Dock finns krav på att en kommun måste finansiera minst lika stor del av yrkesutbildningar som finansieras via statsbidrag. En konsekvens av detta kan bli att yrkesutbildningar behöver få en större del av de kommunala rammedlen, för att bibehålla antalet utbildningar på samma nivå.

Nämnden har under senaste åren arbetat för att få fler yrkeshögskoleutbildningar till Eskilstuna. Via tre anställda utbildningsmäklare samverkar nämnden med näringslivet i framtagandet av nya utbildningskoncept och stödja utbildningsanordnare med ansökningsförfarandet till YH-myndigheten. Finansiering för detta har skett som projekt med bl a medel via Näringslivsenheten. Tre yrkeshögskoleutbildningar (YH-utbildningar) har blivit beviljade till Eskilstuna 2017 men det är fortfarande ett prioriterat område att få än fler YH-utbildningar till Eskilstuna 2018 och framåt. Nämnden ser behov av att permanenta denna verksamhet och tillförsäkras finansiering för fortsatt arbete.

### **Främja näringsliv och arbete**

#### *Arbetsmarknadsinsatser*

Under 2016 och 2017 har en utökning av arbetsmarknadsinsatser varit möjlig med tillfällig finansiering via Kommunstyrelsen och Kommunledningen. Den stora arbetsmarknadsinsatsen *Fler jobb* är en mycket viktig insats för hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd. De ekonomiska effekterna har till viss del slagit igenom samtidigt som antal stadigvarande hushåll som uppbär försörjningsstöd har minskat.

Dock har kommunen fortsatt höga kostnader för försörjningsstöd samt stor andel hushåll som stadigvarande uppbär försörjningsstöd. Socioekonomiskt är kommunens arbetsmarknadsinsatser en vinst inte bara för individen, utan även för samhället, och på längre sikt kan detta även ge hållbara ekonomiska vinster för kommunen. Nämnden ser därför ett behov av att bibehålla den befintliga nivån av antal i arbetsmarknadsåtgärder, vilket inte är möjligt med nämndens befintliga ram.

#### *Försörjningsstöd*

Utvecklingen av kostnaderna för försörjningsstöd är kopplad till hur samhället utvecklas i övrigt. Satsningar på arbetsmarknadsåtgärder och vuxenutbildning är två av de viktigaste faktorerna för att kvinnor och män ska nå egen försörjning. Det kan det leda till ekonomiska effekter i form av minskat utbetalt försörjningsstöd. Trots att antalet kommuninvånare ökat med nästan 4000 de tre senaste åren har antalet hushåll beroende av försörjningsstöd minskat. För att kunna upprätthålla den positiva trenden är det ytterst viktigt att kommunen fortsätter med de stora arbetsmarknads- och utbildningsinsatserna inom satsningen *Fler jobb*, även 2018,

eftersom insatserna ger bättre förutsättningar för kvinnor och män att etablera sig på arbetsmarknaden.

### **Sammanfattning perspektiv ekonomi**

Prioriteringar gällande medarbetare och processkvalitet bedöms kunna hanteras inom en befintlig ram. Kraven på effektiviseringar blir en utmaning för nämnden och måste ses över i samtliga verksamheter. Tydligt är dock att nämnden inte, i befintliga rammedel, har utrymme att fortsätta med flertalet arbetsmarknadsinsatser och yrkesutbildningar som fortgår under 2017.

### **Idéer om effektiviseringsområden**

Genom att göra fullskalig genomlysning av samtliga arbetsmarknadsinsatser utifrån ett effektivitetsperspektiv kan ett utbud med ännu högre träffsäkerhet tillhandahållas.

Genom att implementera E-tjänster och andra digitaliseringsomvandlingar kan verksamheterna frigöra resurser.

Ett fortsatt arbete med att utgå från individens behov och möta upp där individen befinner sig i de insatser nämnden tillhandahåller, tillsammans med att ställa krav på individens delaktighet och engagemang i insatsen kommer innebära ett bättre resursutnyttjande och en ännu högre grad av framgångsrika insatser.

### **Sammanfattning av prioriteringar, resursbehov och effektiviseringsåtgärder AVN 2018**

#### *Utbildning*

- Grundläggande svenska som andraspråk ökar, lagbundet
- Grundläggande övriga utbildningar ökar, lagbundet
- Gymnasieutbildningar, viss del lagbundet från 2017
- Stödresurser pga ökat antal elever med behov
- Vägledningscentrum
- SFI ökar (finansiering via statsbidrag)

#### *Näringsliv och arbete*

- Arbetsmarknadsinsatser – ökad individuell anpassning och förändringar av utbudet
- Fler yrkesutbildningar – påbörjade och nya
- Yrkeshögskolecenter, permanenta verksamheten med utbildnings- mäklare
- Fristadshus, gemensamt åtagande i samarbete med andra nämnder
- Införande av e-tjänst inom försörjningsstöd

ARBETSMARKNADS- OCH VUXENUTBILDNINGSFÖRVALTNINGEN

Thure Morin  
Förvaltningschef